

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Vtrùm revelatio divina sit objectum formale Fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO QUARTA.

De divinâ revelatione.

SECTIO PRIMA.

In quo consistat divina revelatio.

I.
Ad Fidem
requiritur
locutio, seu
conceptus
interni ma-
nifestatio.

IDES, ut sæpè tum hic, tum in Philosophiâ, Disp. 50. Log. dixi, est assensus nixus auctoritate alterius aliquid dicentis: sicque credere est alterius dictis Fidem adhibere, ac

proinde ad Fidem requiritur locutio, seu ejus, cui Fidem adhibemus, conceptus manifestatio. Ad rem ergo præsentem, Fides divina est assensus, quo Deo loquenti, seu aliquid dicenti credimus, ideoque præter cognitionem quam Deus de re quaque habet, & per quam loquitur sibi, necessaria est operatio aliqua ad extra, seu quid creatum, per quod loquatur nobis, & audiens in rei dictæ notitiam perveniat, eique assentiatur.

II.
Variis mo-
dis fit divi-
na locutio.

Hæc porrò locutio variis modis fit, juxta illud ad Hebræos 1. *Multifariam multisq; modis olim Deus loquens Patribus in Prophetis*, &c. nunc scilicet per voces internas ac spirituales, nunc per materiales & externas, nunc etiam per signa seu characteres, vel in animo audientis, vel in aère, aut alibi efformatos, nunc aliis modis, quos fuscè declaravi tomo primo, Disp. 75. Quælibet tamen illuminatio à Deo immissa non est propriè divina locutio, quam hic inquirimus, sed illa cui ipse suam adjungit auctoritatem, nobisque ut verbum, seu vocem suam, viâ aliquâ & ratione insinuat.

Qualibet
interna illu-
minatio non
est locutio.

III.
Infusio ha-
bitus Fidei
non est Dei
revelatio.

Hinc constat non esse veram sententiam illam, quam aliqui tribuunt Scoto, nempe revelationem Dei ad extra esse infusionem habitus Fidei: hic enim habitus est lumen intellectus ad res revelatas, sicut intellectus ipse est lumen naturale in ordine ad prima principia naturalia. Suarez tamen hic, Disp. 3. Sect. 3. ait Scotum hanc sententiam, constanter saltem, non tenuisse.

IV.
Male iden-
tificatur
principium
effectivum
actus Fidei
cum objecto
ejus forma-
li.

Sed cujuscunque sit hæc opinio, non est admittenda; principium enim effectivum actus Fidei confundit cum objecto formali ejusdem actus, quæ tamen duo longè sunt diversissima; nec enim quis etiamsi credat, & omnino certus sit Ævæ exempli gratia comedisse pomum vetitum, & insuper esse hæc de re revelationem divinam, non tamen propterea certus est se habere habitum supernaturalem Fidei, hoc enim nullibi revelatum est, aut definitum, ergo revelatio est quid ab habitu Fidei distinctum. Deinde, ut diximus num. 1. & 2. Revelatio est locutio Dei, hæc autem est rei dictæ, aut conceptus personæ loquentis manifestatio, habitus autem Fidei per se hæc non manifestat, sed requiritur aliqua eorum propositio, aut intimatio, sine qua circa illa nunquam elici potest actus Fidei: Deus quippe, non ut auxilians, sed ut testificans est objectum formale Fidei. Videatur Suarez Sect. illâ tertiâ citatâ, ubi hanc sententiam optimè impugnat, &

Præter habi-
tum Fidei seu
luminis in-
fusionem re-
quiritur re-
velatio, seu
propositio
objecti.

ostendit nec infusionem habitus seu luminis Fidei, nec auxilium ad actus credendi supernaturales eliciendos, posse esse propriè loquendo revelationem, sed præter illa aliam requiri objecti propositionem.

Quod verò in divinis literis interdum dicitur credentem verbo Dei habere testimonium Dei in se, ex quo inferunt aliqui habitum Fidei esse revelationem, præter hunc enim nihil habet in se, seu sibi intrinsecum spectans ad Fidem: Respondetur hoc non sequi; solum enim vult Scriptura habere eum in se Dei testimonium illi assentiendo, sicut dicuntur res intellectæ seu cognitæ esse in animâ; quemadmodum etiam dicitur verba alicujus conservare in mente seu animo: sic de Beatissimâ Virgine dicitur Luc. 2. vers. 51. *Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo*, quamvis nec Sanctissima hæc Virgo voces ipsas, seu verba externa, nec credens habeat loquelam Dei sibi suæque animæ intrinsecam, sed intentionaliter tantum sibi præsentem, per actum scilicet intellectus illam repræsentantem, eique assentientem.

V.
Quo sensu
credens Ver-
bo Dei ha-
bet testi-
monium
Dei in se.

Nec etiam verum existimo, quod docet P. Valentia hic, quæst. 1. punct. 1. §. 5. Albertinus tomo primo Princ. 3. coroll. 4. num. 10. & sequentibus, & Tannerus hic, Disput. 1. quæst. 1. dub. 3. num. 37. Revelationem scilicet divinam duo dicere, conceptum nempe infallibilem Dei, ejusque manifestationem; hoc, inquam, non placet; conceptus enim ille, seu locutio Dei ad intra nequit esse revelatio, hæc namque, ut totâ hæc Sectione ostendimus, est manifestatio conceptus seu locutionis Dei ad intra, sicque hic conceptus non est manifestatio, sed res manifestata, ut per se videtur clarum.

Non quis-
quid esse di-
citur in ani-
mâ, est illi
intrinsicum.

VI.
Revelatio
divina non
includit
conceptum
Dei infalli-
bilem, &
manifesta-
tionem.

SECTIO SECUNDA.

Vtrum revelatio divina sit objectum formale Fidei.

REVELATIONEM, seu infallibilis conceptus Dei interni manifestationem aliquam ad extra, divinæ Fidei necessariam esse videtur certissimum, quæ nimirum sit propositio objecti credendi, & Dei locutio externa. Controversia itaque est inter Theologos, Utrum hæc revelatio creata sit parziale objectum Fidei, an mera conditio ad Fidem prærequisita.

Prima sententia affirmat externam hanc Dei revelationem esse tantum conditionem, totam verò rationem credendi, seu objectum formale Fidei esse Dei veracitatem, ejusque in dicendo infallibilitatem, ac proinde quid adæquatè increatum, ac Deo intrinsicum. Huic sententiæ favere videtur Aureolus in Prolog. pag. 59. Eam tenet Smifinus 1. par. in proem. quæst. 2. num. 62. & nonnulli ex recentioribus.

I.
Ad Fidem
divinam
aliqua re-
quiritur re-
velatio.

II.
Revelatio-
nem non-
nulli dicunt
meram esse
conditio-
nem.

Secunda

III.
Secunda
sententia
aut revela-
tionem esse
objectum
formale
Fidei.

Secunda tamen, eaque communis Theolo-
gorum sententia docet revelationem externam,
qua Deus loquitur nobis, non meram esse con-
ditionem, sed simulcum auctoritate Dei increa-
ta integrare unum objectum formale Fidei di-
vine: ita S. Thomas 2. 2. quest. 1. art. 1.
Caetan. ibid. art. 2. Molina 1. part. quest. 1.
art. 7. Disp. 1. Suarez hic, Disp. 3. Sect. 2.
Turrianus de Fide disp. 2. dub. 2. Becanus
ibid. cap. 1. quest. 2. Vasquez 1. 2. disp. 201.
num. 6. Coninck de Fide Disp. 9. dub. 4.
Granado hic, tract. 1. Disp. 3. Arriaga hic,
Disp. 2. Sect. 1. num. 4. & alii. Multi tam-
en putant inter utramque hanc sententiam li-
tem tantum esse de nomine. Et sane, si aucto-
ritate primae sententiae dicant omnem actum Fidei
tendere, non in solam Dei auctoritatem, sed
etiam in revelationem, eamque repraesentare,
faciunt meo iudicio quaestionem de modo lo-
quendi. Ut quid hac in re sentiam, declarem,
& vitetur quaestio de voce.

Putant non-
nulli esse
quaestionem
de nomine.

IV.
Duplex
actum Fi-
dei genus.

Notandum actum Fidei, de quo hic disputari
potest, esse duplicem. Primus est, quo res re-
velatas specificativè, & ut à revelatione distin-
ctas credimus: Secundus, per quem non solum
credimus exempli gratia Deum creasse mun-
dum, sed hoc etiam à Deo esse revelatum, ip-
samque adeo revelationem credimus. De secun-
do actu hic agemus, de primo Sectione sequente.

V.
Revelatio
propter se,
non propter
aliam reve-
lationem
gradatur.

Dico itaque revelationem immediatè, ac
propter se, & non propter aliam revelationem
credi. Ratio est: hoc enim iis, quae ad aliorum
cognitionem determinat est proprium, ut eam-
dem operà moveant ac determinent ad cogniti-
onem sui, sicque in se, & propter se, ac sine ullo
alio objecto formali distincto cognoscantur,
alioqui iretur in infinitum. Et in hoc idem in
causis intentionalibus contingit, quod in phy-
sicis; sic enim actio & unio dum determinat ad
productionem & unionem alterius, determinat
ipso facto ad productionem & unionem sui. Sic
varia accidentia ad diversam substantiarum cog-
nitionem determinat, illa autem per se imme-
diatè, & sine ullo alio medio cognoscuntur.

Res hac
exemplis
physicis de-
claratur.

VI.
Quo pacto
revelatio
obscura pos-
sit per se &
propter se
credi.

Dices, non videtur fieri posse, ut revelati-
oni per se & propter se quis assensum præbeat,
cum sit obscura, nulli autem objecto immediatè &
propter se assentimur, quod non sit evidens, &
ex terminis notum. Respondetur argumentum
convincere, intellectum ex vi objecti præcisè non
posse à revelatione determinari ad eam creden-
dam, cum nullam habeat in se evidentiam, nec
sit quid per se notum. Intellectus ergo, non ab
objecto, seu revelatione determinatur ad assen-
sum ei præbendum, seu ad credendum Deum ali-
quid revelasse, cum id non constet, sed ad hoc
moveretur ex imperio voluntatis eum captivantis
in obsequium Fidei, & ad assensum determinantis.

Intellectus
assentitur
revelationi
ex imperio
voluntatis.

VII.
Prudens ob-
jecti propo-
siti iuvat
ad firmio-
ram assen-
sum.

Quando ergo objectum aliquod ita proponi-
tur, cum tali scilicet credibilitate, ut vir pra-
dens de eo dubitare nequeat, sed iudicet dig-
nissimum esse cui præbeatur assensus, tunc inquam
voluntas, pro eà, quam in intellectum habet
potestate, eum ad multo firmiorem assensum
determinare potest, quam objectum, rationesque
ac motiva exigunt: sicque ipso facto quod in-
tellectus videat objectum propositum esse ex cir-
cumstantiis ejusmodi, ut merito credi possit à
Deo esse revelatum, efficere potest voluntas,
ut ei firmissimè adhaereat, & absque ulla dubita-
tione illud credat.

Vit volun-
tatis in in-
tellectum.

SECTIO TERTIA.

Verum omnis actus Fidei habere debeat
pro objecto formali revelationem.

QUIDAM, ut Sectione præcedente diximus,
ita negant revelationem divinam esse ob-
jectum formale Fidei, ut quaestionem faciant de
modo loquendi, dum nimirum non minus re-
velationem, quam auctoritatem divinam dicunt
ab actu Fidei semper attingi, imò hoc ad assensum
Fidei aiunt omnino esse necessarium. Ut ergo
faciam quaestionem de re, sit

I.
Quorundam
hac de re
Theologo-
rum senten-
tia.

Prima Conclusio: ad objecto alicui revelato
assentiendum propter auctoritatem divinam, non
est necessarium ut per actum illum attingatur re-
velatio, sed sola auctoritas, & objectum mate-
riale, quod revelatur. Exempli gratia, dicit,
seu revelat Deus se esse trinum & unum, potest
is, cui fit hac revelatio, objecto huic assentiri,
& dicere, hoc est verum, seu Deus est trinus &
unus propter infinitam auctoritatem, seu vera-
ritatem, quam eum habere cognoscit.

II.
Ad assen-
tiendum ob-
jecto revela-
to non est
necessarium
ut per illum
actum at-
tingatur re-
velatio.

Non ergo in actu signato dicit is per hunc as-
sensum, Deus est trinus & unus quia Deus dicit,
seu quia est revelatum, sed dictio illa Dei, seu
revelatio concurrat tantum in actu exercito, &
tanquam mera conditio, nec aliud hic est neces-
sarium. Quemadmodum itaque varii actus in-
tellectus concurrunt directivè ad actus tum in-
tellectus, tum voluntatis, & in actu solum exer-
cito, ita & facit hic actus dirigens ad assensum
propter solam Dei auctoritatem: & hoc existimo
licet ante actum illum detur etiam actus res-
flexus de revelatione.

III.
Revelatio
ad hunc
actum con-
currit tan-
tum in actu
exercito.

Dices: auctoritas divina ex se non est con-
nexa sæpè cum re revelata, cum negatione scilicet
Petri, magis quam cum contrario; quan-
tumvis enim Petrus non negasset Christum, Deus
posset esse verax; ergo præter auctoritatem seu
veracitatem divinam requiritur respectu assen-
tientis aliqua veracitatis cum objecto connexio,
haec autem debet esse revelatio, cum ex natura
rei veracitas divina cum objecto illo non conne-
ctatur, ergo hic assensus terminari etiam debet
ad revelationem. Concessis reliquis negatur hæc
ultima consequentia: concedo itaque requiri
connexionem seu unionem veracitatis Dei cum
re revelata, & unionem hanc esse revelationem;
nego tamen assensum illum, quo quis hic & nunc
objecto revelato assentitur propter divinam au-
thoritatem debere terminari ad revelationem;
quamvis enim revelatio ad hunc assensum sit ne-
cessaria, concurrat tamen solummodo in actu
exercito, & per modum conditionis, sine qua
intellectus in actum illum prodire non posset.

IV.
Revelatio
concurrans
in actu exer-
cito est suffi-
ciens unio
auctoritatis
Dei cum
objecto re-
velato.

Urgebis: Credo Deum esse trinum & unum,
creasse mundum, &c. quia sunt revelata, ergo
revelatio partialiter terminat actum, & integrat
unum objectum formale cum auctoritate divina.
Contra, sic etiam Deus amatur quia videtur,
ignis comburit quia approximatur, & tamen nec
visio terminat actum illum amoris, nec approxi-
matio comburit, sed est mera conditio, ut ignis
comburat, necessaria. Unde, ut notant Philo-
sophi, nulla particula sunt magis fallaces, quam
qua, ut, quia, & similes, quæ etsi voce tenus
causam & rationem formalem sonent, sæpè ni-
hilominus tantum reduplicant conditionem. Sic

Revelatio
in hoc casu
ad assensum
concurrat
merò ut con-
ditio.

V.
Particula
quia sæpè
denotat su-
am condi-
tionem.